МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему «**Фоторепортажна журналістика в цифрову добу»**

Виконала: студентка 4 курсу, групи 6.0612-ж
спеціальності 061 журналістика
освітньої програми «Журналістика»
Матковська Ю. В.
Керівник: доц., к. соц. ком.
Сіріньок-Долгарьова К. Г.
Рецензент: доц., к. філол. н.
Мірошниченко П. В.

Запоріжжя 2026

ЗМІСТ

Реферат 4

Завдання 6

Вступ 8

Розділ 1 Теоретичні засади дослідження фоторепортажної журналістики в цифрову добу 10

1.1. Фоторепортаж як жанр журналістики 10

1.2. Особливості фоторепортажної журналістики в цифрову добу 16

Розділ 2 Супровідна записка до творчого проєкту 23

2.1. Опис та обґрунтування творчого проєкту

2.2. Опис цільової аудиторії та особливостей просування продукту 24

2.3. Формально-змістові характеристики проєкту 27

2.4. Особливості оформлення проєкту 28

2.5. Технічні і програмні засоби 30

2.6. Зв’язок із творчим доробком (портфоліо) 31

Висновки 34

Список використаної літератури 37

Додаток А Список матеріалів портфоліо 40

Додаток Б Ілюстративний матеріал 42

Декларація академічної доброчесності 44

Abstract 45

РЕФЕРАТ

Тема кваліфікаційної роботи бакалавра: «Фоторепортажна журналістика в цифрову добу».

Обсяг основного тексту: 29 сторінок.

Кількість використаних джерел – 26.

Мета роботи – створити авторський журналістський блог в Instagram – цикл мультимедійних фоторепортажів, що ілюструватимуть історико-культурні та урбаністичні особливості Амстердама.

Для досягнення мети дослідження потрібно виконати такі **завдання**:

1) опрацювати наукову літературу та теоретичні матеріали, дотичні до теми кваліфікаційної роботи;

2) визначити та охарактеризувати особливості фоторепортажу як жанру журналістики;

3) дослідити трансформацію фоторепортажної журналістики в умовах цифрової доби під впливом нових медіа та технологій;

4) проаналізувати специфіку цільової аудиторії та особливості просування візуального журналістського контенту на платформі Instagram;

5) розробити концепцію та створити творчий проєкт – цикл фоторепортажів у соціальній мережі Instagram.

Об'єкт дослідження – три комплексні мультимедійні фоторепортажі на урбаністичну та соціокультурну тематику, опубліковані на спеціально створеному Instagram-блозі під назвою «Амстердам очима українки».

Предмет дослідження – специфіка фоторепортажної журналістики в цифрову добу, зокрема:

Формально-змістові характеристики проєкту. Творчий проєкт кваліфікаційної роботи представлено авторським журналістським блогом у соціальній мережі Instagram під назвою «Амстердам очима українки». Змістове наповнення проєкту складається з трьох комплексних візуально-текстових публікацій, виконаних у жанрі урбаністичного та соціокультурного

фоторепортажу. Назву блогу було обрано з огляду на його головну концепцію — дослідження та фіксацію повсякденного життя європейського мегаполіса поза межами звичних туристичних маршрутів через призму особистого сприйняття української журналістки.

Ключові слова: фоторепортаж, візуальна журналістика, цифрові медіа, Instagram-блог, мультимедійна карусель, візуальний сторітелінг, урбаністика.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет журналістики
Кафедра журналістики
Рівень вищої освіти – бакалавр
Спеціальність 061 Журналістика
Освітня програма «Журналістика»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
доц. Тернова А. І.
«_____» _____ 2026 року

З А В Д АН Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА СТУДЕНТЦІ

Матковській Юлії Володимирівни

1. Тема роботи – «Особливості фоторепортажної журналістики в цифрову добу» («Peculiarities of Photo Reportage Journalism in the Digital Age»),
керівник роботи – Сіріньок-Долгарьова Катерина Григорівна, доц., к. соц. ком., затверджені наказом ЗНУ від «08» грудня 2025 року №1776-с.

2. Строк подання студентом роботи – 4 червня 2026 р.

3. Вихідні дані до роботи – праці таких дослідників: І. Анікіна, К. Дарованець, М. Балаклицький, І. Мудра, Н. Семен, В. Шевченко.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): 1) опрацювати теоретичні засади та охарактеризувати особливості фоторепортажу як жанру журналістики; 2) дослідити трансформацію фоторепортажної журналістики в умовах цифрової доби під впливом нових медіа та технологій; 3) визначити цільову аудиторію авторського проєкту та особливості просування візуального контенту в соціальній мережі Instagram; 4) створити творчий проєкт – цикл авторських мультимедійних фоторепортажів.

5. Консультанти розділів роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Завдання видав (дата і підпис)	Завдання прийняв (підпис)
Вступ	Сіріньок-Долгарьова К.Г., доц.	12.02.26	
1 розділ	Сіріньок-Долгарьова К.Г., доц.	15.04.26	
2 розділ	Сіріньок-Долгарьова К.Г., доц.	15.05.26	
Висновки	Сіріньок-Долгарьова К.Г., доц.	20.05.26	

6. Дата видачі завдання – 12 лютого 2026 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Скласти графік виконання роботи, визначити мету, завдання, об’єкт, предмет дослідження.	15.02.26	Виконано
2	Написати попередній варіант вступу і змісту. Дібрати наукову літературу, визначити емпіричні джерела.	26.02.26	Виконано
3	Опрацювати літературу, написати теоретичну частину, оформити список літератури	15.05.26	Виконано
4	Доробити творчий проєкт, скласти його опис та обґрунтування.	28.05.26	Виконано
5	Сформувати список творчого доробку, написати всі інші підрозділи практичної частини.	29.05.26	Виконано
6	Написати висновки і остаточний варіант вступу.	30.05.26	Виконано
7	Оформити всі додатки.	30.05.26	Виконано
8	Пройти рецензування. Здати роботу на нормоконтроль.	03.06.26	Виконано
9	Виправити недоліки оформлення і здати роботу на кафедру.	04.06.26	Виконано

Студентка _____ Ю.В. Матковська

(підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник роботи _____ К.Г. Сіріньок-Долгарьова

(підпис) (ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ Н. В. Романюк

ВСТУП

Актуальність роботи. З моменту винайдення фотографії візуальна комунікація відіграє ключову роль у фіксації дійсності та формуванні уявлень суспільства про події, що відбуваються у світі. У сучасному інформаційному середовищі, під впливом стрімкого розвитку цифрових технологій, журналістика переживає важливі трансформації. Одним із жанрів, що найбільше ілюструє ці зміни, є фоторепортаж, який у цифрову добу стає вкрай важливим інструментом для створення емоційного зв’язку з аудиторією. Наразі комунікативний простір здебільшого орієнтується на соціальні мережі (зокрема Instagram), де візуальний контент виступає не просто доповненням, а самостійним джерелом інформації.

Сьогодні, через наслідки повномасштабного вторгнення Росії, мільйони українців опинилися за кордоном, що гостро актуалізувало потребу суспільства у формуванні кроскультурної компетентності. Саме тому показ і дослідження європейського міського простору, його історії, урбаністики та культури поза межами звичних туристичних маршрутів є важливим та необхідним. Це допомагає українській аудиторії адаптуватися, розуміти іншу культуру та сприяє євроінтеграційним процесам.

Кваліфікаційна робота сфокусована на дослідженні особливостей фоторепортажної журналістики в цифрову добу та її здатності інформувати й залучати аудиторію в соціальних мережах. Зважаючи на те, що зараз перед журналістами постали нові виклики у зв'язку з інформаційним перевантаженням цифрового споживача, презентований творчий проєкт представляє цикл мультимедійних матеріалів, створених з урахуванням сучасних алгоритмів просування та принципів візуального сторітелінгу.

Мета роботи – створити авторський журналістський блог в Instagram – цикл мультимедійних фоторепортажів, що ілюструватимуть історико-культурні та урбаністичні особливості Амстердама.

Для досягнення мети дослідження потрібно виконати такі *завдання*:

1) опрацювати наукову літературу та теоретичні матеріали, дотичні до теми кваліфікаційної роботи;

2) визначити та охарактеризувати особливості фоторепортажу як жанру журналістики;

3) дослідити трансформацію фоторепортажної журналістики в умовах цифрової доби під впливом нових медіа та технологій;

4) проаналізувати специфіку цільової аудиторії та особливості просування візуального журналістського контенту на платформі Instagram;

5) розробити концепцію та створити творчий проєкт – цикл фоторепортажів у соціальній мережі Instagram.

Об'єктом дослідження є три комплексні мультимедійні фоторепортажі на урбаністичну та соціокультурну тематику, опубліковані на спеціально створеному Instagram-блозі під юзернеймом «amsterdam.eyes.ua».

Предмет дослідження: специфіка фоторепортажної журналістики в цифрову добу, зокрема:

- трансформація жанру фоторепортажу під впливом нових медіа;
- соціальна мережа Instagram як платформа для поширення журналістського візуального контенту;
- використання мультимедійних каруселей як формату візуального сторітелінгу;
- формування кроскультурної компетентності засобами візуальної комунікації.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається з реферату, вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Обсяг основної роботи – 29 сторінок. Список використаних джерел налічує 26 найменувань (викладені на трьох сторінках).

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФОТОРЕПОРТАЖНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ В ЦИФРОВУ ДОБУ

1.1. Фоторепортаж як жанр журналістики

У сучасному інформаційному просторі фотожурналістика посідає важливе місце серед засобів поширення суспільно значущої інформації. Стрімке зростання обсягів інформаційних потоків у XXI столітті сприяло формуванню нових способів подання повідомлень, орієнтованих на швидке сприйняття та засвоєння змісту. Фотозображення як візуальний інструмент комунікації не лише дозволяє оптимізувати часові, просторові та людські ресурси як під час створення, так і під час споживання інформаційного продукту, а й підвищує рівень його переконливості та достовірності у випадках, коли текстових засобів виявляється недостатньо [8, с. 7].

Фоторепортаж як один із жанрів сучасної зображальної журналістики виконує інформаційну та репрезентативну функції. Його основна мета – інформувати та відображати реальність, подаючи події та явища в зрозумілій і чіткій формі. Водночас цей жанр зображальної журналістики виключає постановочні кадри та втручання фотографа в розвиток подій, які він фіксує на фотокамеру.

У наукових дослідженнях з царини зображальної журналістики можна знайти різні визначення цього жанру. Дослідник М. Балаклицький вважає, що «фоторепортаж – інформаційний жанр, що засобами фотографії наочно відтворює реальні події, картину дійсності» [3, с. 20]. За словами дослідника, завдання фоторепортажу, призначеного для публікації у періодичному друкованому медіа чи інтернет-виданні, полягає у тому, щоб передати наочно, оперативно, динамічно, емоційно суть події, підкресливши особистісне ставлення до того, що відбувається, аби у читача виник «ефект присутності».

Водночас становлення фотожурналістики стало можливим завдяки технічному вдосконаленню фотографії та її широкому поширенню в суспільстві.

Від часу винайдення фотографії у 1839 році тривають дискусії щодо природи фотографічного зображення, його співвідношення з мистецтвом і реальністю. На початковому етапі розвитку фотографію переважно розглядали як явище естетичного характеру [13, с. 89]. Однак у контексті фіксації та відтворення навколишньої дійсності фотографія поступово набула статусу важливого історичного документа. Зокрема, ранні чорно-білі портретні світлини стали цінним джерелом знань про повсякденне життя, соціальні практики та матеріальну культуру людей минулих епох. На переконання філософа В. Беньяміна, фотографічні зображення, у центрі яких перебуває людська постать, мають для людства особливу культову цінність [5, с. 63].

У подальшому розвиток фотографії спричинив так званий «іконічний переворот», внаслідок чого візуальні образи почали відігравати дедалі важливішу роль в інформаційному просторі [13, с. 93]. Зростання популярності фотографії вплинуло на усвідомлення редакціями періодичних видань значення фотоілюстрацій як важливого візуального доповнення до журналістських матеріалів [12, с. 30].

До кінця XIX століття фотографії ще не сприймалися як повноцінний елемент журналістського повідомлення, виконуючи переважно декоративну функцію та виступаючи своєрідною окрасою сторінок видань. Проте стрімкий технологічний розвиток у XX столітті значно спростив процес фотографування та зробив отримання фотознімків доступнішим для широкого кола користувачів [3, с. 56]. Фотоапарат не лише перевершив інші способи документування подій за оперативністю, але й надав можливість фіксувати явища та деталі, недоступні безпосередньому людському сприйняттю, зокрема завдяки макро-зйомці [5, с. 57].

Унаслідок цього фотографія стала невід’ємною складовою друкованих медіа, поступово утвердившись як окремий вид мистецтва та важливий інструмент журналістської діяльності. Її використання сприяло підвищенню достовірності й точності подачі інформації, а також суттєвому розширенню інформаційного наповнення журналістських матеріалів [17, с. 327].

Однак вже в 1960-х роках фотографія почала сприйматися не лише як важливий складник періодичного видання, а й як засіб задоволення масових смаків аудиторії. Така трансформація вплинула на редакційну політику друкованих медіа: дедалі більшого значення набували оформлення видання, візуальна культура та формування впізнаваного стилю як фотографа, так і фоторедактора [3, с. 56]. Дослідниця В. Шевченко у статті «Особливості застосування та функціональність зображальної мови в друкованих медіа» зазначає: «Основними вимогами до візуалізованого контенту, подібно до будь-якого іншого медійного контенту, є актуальність, правдивість, точність, виразність, зрозумілість, якість виконання» [19, с. 19].

Наприкінці XX століття поширення цифрових фотокамер, мобільних пристроїв із функцією фотографування та стрімкий розвиток мережі Інтернет сприяли масовому залученню людей до створення фотографічного контенту. Провідне місце фотографії в сучасному соціокомунікаційному середовищі зумовлене її доступністю для широкої аудиторії та здатністю створювати так званий «ефект присутності» [3, с. 56-67]. У сучасних умовах спостерігається тенденція до зниження інтересу до тривалого читання текстів, натомість користувачі все частіше надають перевагу інформації, представленій у візуальній формі [5, с. 433]. На думку дослідника Я. Табінського, «фото з важливих суспільних подій та явищ може передати набагато більше інформації та миттєво вплинути на людину, аніж декілька сотень рядків тексту» [18, с. 77].

Таким чином, сучасна візуальна журналістика, зокрема фотожурналістика, виконує значно ширші функції, ніж просте документування дійсності. Вона є важливим інструментом суспільної комунікації, формування громадської думки та впливу на масову аудиторію, забезпечуючи швидке й емоційно насичене сприйняття інформації.

Отже, виникнення фотожурналістики було зумовлене низкою ключових чинників, серед яких варто виокремити:

- прагнення суспільства до максимально повного відображення дійсності, швидкої фіксації фактів і документування суспільно важливих подій та процесів;

- інтенсивний технологічний розвиток і вдосконалення технічних можливостей у сфері фотографії;

- зростання зацікавленості аудиторії візуальними формами подання інформації та поступове посилення ролі зображення порівняно з текстом;

- здатність фотографічного образу здійснювати емоційний вплив на людину та формувати її сприйняття навколишньої реальності.

Однією з найважливіших характеристик фотожурналістики є її специфічність як окремого напряму журналістської діяльності. Аналізуючи відмінності фотожурналістики від споріднених видів фотографії, зокрема вуличної та документальної, Т. Іванюха та М. Тупіков виділяють низку її визначальних ознак. Передусім йдеться про хронологічність, яка передбачає збереження послідовності перебігу подій під час їх візуального відтворення. Не менш важливою є об’єктивність, що полягає в чесному та максимально точному відображенні зафіксованих явищ, об’єктів і ситуацій. Крім того, суттєвою особливістю фотожурналістики виступає наративність: у поєднанні з текстовими матеріалами та іншими елементами новинного повідомлення фотографії сприяють більш ефективному інформуванню аудиторії, допомагаючи їй глибше зрозуміти зміст і контекст висвітлюваних подій [10, с. 190].

Однією з визначальних рис сучасної фотожурналістики є суттєве розширення технологічних можливостей, що сприяло значному підвищенню якості фотографічних матеріалів. Посилаючись на працю професорки Орегонського університету Д. Ньютон «Вага візуальної істини: роль фотожурналістики», фахівець у галузі зображальної комунікації Я. Табінський наголошує на тому, що професійні фотоматеріали дедалі частіше використовуються не лише у друкованих виданнях, а й на телебаченні та в мережі Інтернет. Особливо важливим етапом розвитку медіасфери став перехід традиційних періодичних видань до мультимедійних онлайн-платформ, серед

яких вебсайти, інформаційні портали, блоги та соціальні мережі. У сучасних умовах саме такі цифрові ресурси забезпечують ефективну взаємодію редакцій з аудиторією та сприяють залученню нових читачів. Як наслідок, традиційні засоби масової інформації, адаптуючись до цифрового середовища, змушені трансформувати як зміст матеріалів різних жанрів, так і особливості їх підготовки відповідно до вимог нового формату, стилістики та обсягу подачі інформації [18, с. 77-84].

У науковій літературі існує декілька підходів до класифікації жанрів фотожурналістики. Один із них передбачає поділ на інформаційні, аналітичні та публіцистичні жанри. До інформаційних належать звіт, інтерв'ю, фоторепортаж, замітка та інші форми оперативного висвітлення подій. Аналітична група охоплює коментарі, статті, огляди, рецензії та інші матеріали, спрямовані на осмислення фактів і явищ. Публіцистичні жанри представлені насамперед нарисами та замальовками.

Інший підхід базується на взаємодії текстового та візуального компонентів і передбачає виокремлення самостійних та допоміжних жанрів фотожурналістики. Самостійні жанри, своєю чергою, поділяються на малі (інформаційні) та великі (аналітичні). До першої групи належать фотозамітка, фотохроніка, фотозамальовка, фотоновела та інші жанрові форми, тоді як до другої відносять фоторепортаж, фотонарис, фоторозповідь, фоторецензію тощо. Допоміжні жанри представлені фотоілюстрацією різних типів (прямою, асоціативною, вільною), фоторекламою, фотоанонсом, фотопортретом, фотопейзажем та іншими різновидами візуального контенту [3, с. 20].

Фотографія в журналістських матеріалах здатна сформувати первинне уявлення про подію, передати її емоційне забарвлення, атмосферу та загальний настрій ще до ознайомлення аудиторії з текстовою частиною повідомлення. Водночас фотозображення може функціонувати як самостійний інформаційний продукт, зміст якого є зрозумілим без додаткових пояснень, або ж виконувати допоміжну роль, доповнюючи та підсилюючи текстовий матеріал.

На початкових етапах розвитку фотожурналістики її головним призначенням було інформування суспільства про реальні події та факти. Тому визначальними характеристиками журналістської фотографії вважалися об’єктивність, достовірність і точність відображення дійсності. Згодом вагоме місце в системі масової комунікації посіла фотопубліцистика, яка поєднала документальну основу з художньо-образними засобами вираження. Такий синтез дозволив не лише фіксувати соціальні факти та забезпечувати їхню достовірну репрезентацію, а й надавати матеріалам більшої емоційної виразності та впливовості [20, с. 146-148].

Фотожурналістика виконує низку важливих суспільних і комунікативних функцій. Передусім це інформаційна функція, оскільки фотографії можуть як самостійно передавати інформацію аудиторії, так і доповнювати текстові матеріали, полегшуючи їх сприйняття та аналіз. Не менш важливою є репрезентативна функція, що полягає у документуванні подій, візуальному відтворенні реальності та збереженні фактів для подальшого поширення.

Важливу роль відіграє також естетична функція, яка забезпечує привабливість журналістських матеріалів, сприяє організації візуального простору сторінки та привертає увагу аудиторії [4, с. 434-435]. Рекреативна функція пов’язана з емоційним впливом фотографій, створенням певного настрою та атмосфери, а в окремих випадках – із розважальним аспектом медіаконтенту. Крім того, фотографії можуть виконувати маніпулятивну функцію, впливаючи на формування громадської думки та створення певного іміджу подій, осіб чи явищ. Окреме місце посідає рекламна функція, що реалізується через використання фотозображень для просування товарів, послуг, брендів або соціальних ініціатив.

Отже, фоторепортажна журналістика є важливим напрямом сучасної медіадіяльності, що поєднує документальність, оперативність та візуальну виразність. Її становлення стало результатом розвитку фотографічних технологій, зростання ролі візуальної комунікації та потреби суспільства в швидкому й достовірному отриманні інформації. Специфіка фотожурналістики

полягає у здатності не лише фіксувати та документувати події, а й формувати їхнє суспільне сприйняття через поєднання інформаційної, естетичної та емоційно-впливової складових. Водночас розвиток цифрових технологій розширив можливості створення та поширення фотоконтенту, але водночас актуалізував проблему маніпулятивного використання фотографії. Це дає підстави розглядати фотожурналістику як складне соціокомунікаційне явище, що відіграє важливу роль у формуванні сучасного інформаційного простору та громадської думки.

1.2. Особливості фоторепортажної журналістики в цифрову добу

У сучасному інформаційному середовищі, яке зазнає глибоких і швидких змін під впливом стрімкого розвитку цифрових технологій, журналістика переживає важливі трансформації, які охоплюють всі основні аспекти цієї діяльності. Цифровізація медіапростору не лише змінює інструменти й канали комунікації, а й перебудовує саму сутність журналістики, її методи та стратегії взаємодії з аудиторією.

Серед жанрів, що найбільше ілюструють ці зміни, особливо виділяється фоторепортаж. Цей жанр традиційно поєднує в собі кілька важливих характеристик: безпосередню присутність журналіста на місці події, докладність фактів, емоційну насиченість, а також здатність занурювати аудиторію в атмосферу подій, що відбуваються. Фоторепортаж стає вкрай важливим інструментом у сучасному медіапросторі, адже він дозволяє не лише інформувати, але й створювати емоційний зв’язок із реципієнтом [7, с. 23].

Цифрова епоха суттєво трансформувала фотожурналістику, змінивши способи виробництва, дистрибуції та сприйняття візуального контенту. Завдяки стрімкому розвитку технологій, мобільних пристроїв і соціальних мереж, фоторепортажі стали оперативнішими, інтерактивнішими та значно доступнішими для широкого кола як професійних журналістів, так і аматорів. Ці зміни не лише розширили інструментарій фотожурналіста, а й трансформували

комунікативну природу зображення, зробивши його частиною нових медіапрактик у цифровому середовищі [1, с. 128].

Специфіка цифрової журналістики включає низку масштабних процесів, які трансформують медіасередовище та зумовлюють необхідність переосмислення фаху журналістики в нових цифрових умовах. Зокрема, серед ключових процесів варто відзначити: перехід на нові платформи цифрового середовища, що сприяє розширенню аудиторії й адаптації до динаміки тенденцій споживання інформації; впровадження нових технологічних інструментів і форматів, які трансформують роль журналістів в інформаційній системі суспільства шляхом використання інтерактивних елементів, візуалізації даних, віртуальної й доповненої реальності тощо; розвиток нових форм взаємин між журналістами та аудиторією – виникнення нових гібридних форматів та жанрів, де взаємовідносини будуються через коментарі, зворотний зв'язок, спільне створення контенту для створення більш інтерактивного та персоналізованого контенту [21, с. 1342-1347].

Сьогоднішній репортаж не просто описує те, що відбувається, а й відкриває нові горизонти в плані зображення реальності. Журналісти отримують змогу поєднувати в одному матеріалі різноманітні медіаелементи, що робить їхні репортажі більш різноманітними й багатогранними. Це дозволяє не лише донести інформацію до аудиторії, але й активно впливати на її емоційний стан, залучаючи до події не тільки через текст, але й через образи, звуки та відео. Можна сказати, що сучасний репортаж, попри традиційну важливість фактів і точності, набуває все більш виразної емоційної складової, яка сприяє поглибленому сприйняттю та осмисленню подій [7, с. 25].

Перехід від аналогової до цифрової фотографії дозволив фотожурналістам оперативно створювати та редагувати зображення, що значно прискорило процес підготовки матеріалів. Цифрові камери та програмне забезпечення, такі як Adobe Photoshop і Lightroom, стали стандартом у професійній практиці. Це сприяло підвищенню якості зображень та ефективності роботи фотожурналістів.

Значно посилився і вплив соціальних мереж на фотожурналістику, що в умовах цифрової епохи перетворилися на провідні канали поширення новинного візуального контенту. Особливу роль у цьому процесі відіграє зростання явища громадянської фотожурналістики, коли звичайні користувачі, озброєні смартфонами, фіксують суспільно значущі події в режимі реального часу. Такі платформи, як Instagram, Twitter та Facebook, істотно трансформували практику фотожурналістики, відкривши можливості для миттєвого глобального поширення зображень. Це сприяло демократизації візуального контенту, внаслідок чого майже кожен користувач може виступати джерелом новинної інформації.

Найпоширенішими інформаційними платформами залишаються Telegram, YouTube і Facebook. Водночас, за останні роки зросла кількість респондентів, що не довіряють жодному джерелу інформації, адже медіапростір часто використовується як інфлюенсер, де поширюються відверті маніпуляції та дезінформаційний контент [11, с. 242].

Водночас це породжує низку проблем, пов’язаних із перевіркою достовірності, дотриманням професійних стандартів та етичних норм фотожурналістики у середовищі, що характеризується інформаційною надлишковістю та відсутністю редакційного контролю. Зростання кількості візуального контенту в цифровому середовищі підвищує ризики маніпуляцій та поширення недостовірної інформації. Фотожурналісти стикаються з необхідністю дотримання етичних стандартів, забезпечення достовірності зображень та відповідального використання цифрових інструментів. Зокрема, важливо уникати надмірної обробки фотографій, яка може спотворити реальність, та забезпечувати прозорість у процесі створення візуального контенту [1, с. 128-129].

Поширення цифрових фотокамер і смартфонів суттєво змінило умови функціонування фотожурналістики. За словами теоретика медіа Вілема Флюссера, «сьогодні майже кожен має фотоапарат і фотографує» [22, с. 66], тож сьогодні зафіксувати суспільно важливу подію може практично будь-яка

людина, яка випадково опинилася на місці її перебігу. За таких обставин одним із головних критеріїв цінності фотоматеріалу стає оперативність його створення та поширення. Водночас це нерідко призводить до того, що фотографії виконують лише ілюстративну функцію, а їхній зміст і художня виразність відходять на другий план. Через брак часу або необхідного досвіду автори не завжди мають можливість глибоко розкрити тему чи передати складний контекст події.

За швидкістю отримання візуальної інформації професійні фотожурналісти часто не можуть конкурувати з очевидцями подій. Натомість їхньою перевагою залишається високий рівень професійної майстерності, уміння працювати з композицією, світлом і візуальним наративом. Унаслідок цього новинарна фотографія дедалі більше переходить у сферу громадянської журналістики, тоді як професійна фотожурналістика зосереджується на створенні якісного та змістовного візуального контенту. Проте така тенденція сприяє поширенню однотипних і шаблонних зображень, які часто потребують додаткового текстового пояснення [12, с. 32].

Потужним інструментом та джерелом викликів для сучасних фотожурналістів став, зокрема, і ШІ (штучний інтелект).

Сучасні генеративні моделі, такі як Midjourney, Stable Diffusion та DALL-E, здатні створювати фотореалістичні зображення, які важко відрізнити від справжніх фотографій. Це створює загрозу для довіри до візуального контенту, особливо в контексті новинної журналістики. Відомі випадки, коли штучно згенеровані зображення, наприклад, арешту Дональда Трампа, поширювалися в соціальних мережах як справжні, підриваючи довіру до медіа та викликаючи сумніви щодо реальності побаченого. Численні дослідження засвідчують, що навіть досвідчені фахівці мають труднощі у розпізнаванні реальних фотографій серед зображень, згенерованих штучним інтелектом, що підкреслює нагальну потребу у впровадженні надійних технологій верифікації візуального контенту [25].

Штучний інтелект відіграє важливу роль не лише у створенні, але й у виявленні фейкових зображень. Сучасні технології, зокрема Attestiv, застосовують алгоритми ШІ для аналізу фотографій у реальному часі, ідентифікуючи сліди цифрових маніпуляцій і фальсифікацій. Крім того, ініціатива Coalition for Content Provenance and Authenticity (C2PA) розробляє стандарти підтвердження достовірності цифрового контенту шляхом вбудовування метаданих, які фіксують походження зображення та історію його редагування. Серед інструментів для верифікації особливе місце посідає ExifTool – програмне забезпечення для детального аналізу метаданих цифрових знімків, яке дозволяє виявляти невідповідності та підтримувати прозорість у фотожурналістській діяльності [23].

Цифрова трансформація медіаіндустрії суттєво вплинула на економічні засади функціонування фотожурналістики. Зокрема, спостерігається скорочення традиційного фінансування з боку редакцій, що зумовлює перехід значної частини фотожурналістів у сферу фрілансу. Водночас розвиток цифрових платформ і онлайнмедіа створює нові формати монетизації та розширює можливості самостійного просування контенту. Така трансформація супроводжується як економічними ризиками, так і потенціалом для розширення професійної автономії фотожурналістів в умовах децентралізованого медіапростору [1, с. 131].

Традиційна модель, де фотожурналісти працювали на постійній основі в редакціях, поступово відходить у минуле. Зростає кількість фрилансерів, які шукають альтернативні джерела фінансування своїх проектів. Гранти стали важливим інструментом підтримки незалежних фотографів. Наприклад, грант Eyewitness Photojournalism Grant від Diversify Photo та Pulitzer Center щорічно підтримує проекти незалежних фотожурналістів, які раніше були недостатньо представлені в глобальних медіа [eyewitness]. Інші престижні гранти, такі як Ian Parry Photojournalism Grant та Magnum Foundation Fund, також надають фінансову підтримку та менторство для реалізації важливих документальних проектів [26].

У свою чергу, стокові агентства залишаються одним із провідних каналів розповсюдження фотографій у цифрову епоху. Такі платформи, як Getty Images, iStock та Alamy, забезпечують фотографам доступ до глобального ринку, дозволяючи отримувати роялті за ліцензування власних знімків [1, с. 131].

Фоторепортажна журналістика є важливим складником сучасного медіапростору, що поєднує документальну фіксацію дійсності з можливістю оперативного та емоційного висвітлення суспільно значущих подій. Її становлення стало результатом розвитку фотографічних технологій, зростання ролі візуальної комунікації та потреби суспільства в достовірному й наочному інформуванні. На відміну від інших видів фотографії, фоторепортаж характеризується документальністю, хронологічністю, наративністю та орієнтацією на відтворення реальних подій без втручання автора в їхній перебіг. Водночас він виконує низку важливих функцій, серед яких інформаційна, репрезентативна, естетична, рекреативна, рекламна та маніпулятивна, що свідчить про його вагоме значення у процесах масової комунікації та формування громадської думки.

Дослідження особливостей функціонування фоторепортажної журналістики в цифрову добу показало, що сучасні технології суттєво змінили процеси створення, поширення та споживання візуального контенту. Розвиток цифрової фотографії, соціальних мереж і мультимедійних платформ сприяв підвищенню оперативності фоторепортажу, розширенню його аудиторії та появі нових форм взаємодії між журналістами й користувачами. Водночас цифровізація породила низку викликів, пов’язаних із забезпеченням достовірності візуального контенту, поширенням маніпуляцій, розвитком громадянської журналістики та використанням технологій штучного інтелекту. За таких умов особливого значення набувають професійні стандарти фотожурналістики, дотримання етичних принципів і впровадження механізмів перевірки автентичності зображень.

Отже, фоторепортажна журналістика в цифрову добу залишається одним із найефективніших засобів висвітлення подій та комунікації з аудиторією.

Незважаючи на технологічні трансформації, вона зберігає свої базові принципи – оперативність, достовірність, документальність і суспільну значущість. Водночас подальший розвиток цифрових технологій зумовлює необхідність постійної адаптації професійних практик до нових умов функціонування медіасередовища, що визначатиме перспективи розвитку фоторепортажної журналістики в майбутньому.

РОЗДІЛ 2
СУПРОВІДНА ЗАПИСКА ДО ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ

2.1. Опис та обґрунтування творчого проєкту

Творчим проєктом до нашої роботи слугує авторський журналістський блог у соціальній мережі Instagram під юзернеймом Amsterdam.eyes.ua. Зокрема, нами було розроблено концепцію та створено серію візуальних матеріалів, які розкривають маловідомі місця, історії районів та деталі міського життя столиці Нідерландів за межами традиційних туристичних маршрутів.

Тематика блогу зосереджена на дослідженні міського простору через призму особистого досвіду. У фокусі нашої уваги опинилися контрасти міста, його історія, урбаністика, природа та культурні особливості.

Вибір саме такої концепції – дослідження європейського міста через нетуристичний, глибокий історико-культурний контекст – є надзвичайно важливим у сучасних реаліях. Сьогодні, коли мільйони українців інтегруються у європейське суспільство, виникає гостра потреба у формуванні кроскультурної компетентності. Як зазначають у своєму дослідженні Л. Поліщук, І. Швець та Т. Кузьменко, історико-культурна компетентність є фундаментальною характеристикою сучасної людини. Вона передбачає «спроможність ефективно взаємодіяти та комунікувати з представниками інших культур, розуміти та шанувати їх ціннісні надбання... за умови чіткого розуміння та усвідомлення власної національної ідентичності» [15, с. 109].

Наш блог, розповідаючи про трансформацію кримінального району Bijlmer Arena чи аналогову романтику Амстердама, виконує саме цю функцію: допомагає українській аудиторії пізнати іншу культуру. Більше того, як слушно підкреслюють згадані автори, актуалізація історико-культурного контенту є потужним ресурсом для посилення євроінтеграційних процесів та «повернення української культури до європейського цивілізаційного простору, частиною якого вона була впродовж тривалої історії свого розвитку» [15, с. 109].

Важливість нашого проєкту також полягає в обраному форматі подачі складної урбаністичної та історичної інформації через соціальну мережу. Обґрунтовуючи цей вибір, ми спиралися на праці дослідниці К. Дарованець, яка аналізує популяризацію культури в цифрову епоху. Вона наголошує, що в цифровому середовищі репрезентація культурного контенту має орієнтуватися на зручність та ергономічність. Сучасному цифровому споживачу потрібен контент, який не перевантажує, але тримає в напрузі розум і зір [9, с. 392].

Саме через використання мультимедійних каруселей, лаконічних текстів та візуальних контрастів наш проєкт вирішує головне завдання цифрової комунікації – викликати інтерес та утримати фокус аудиторії доступним способом. Такий підхід дозволяє трансформувати складні урбаністичні та історичні наративи у зрозумілий, динамічний візуальний сторителінг. Зображення і текст у нашому блозі не існують відокремлено, а утворюють єдину смислову структуру, де кожен наступний слайд каруселі поглиблює розуміння теми. Таким чином, ми запобігаємо інформаційному перевантаженню користувача, зберігаючи оптимальний баланс між зручною формою соціальної мережі та глибоким просвітницьким змістом.

2.2. Опис цільової аудиторії та особливостей просування продукту

Створений нами журналістський блог «Amsterdam.eyes.ua» розрахований на неоднорідну аудиторію, основу якої становлять користувачі соціальної мережі Instagram. Насамперед наш контент орієнтований на українців, які вимушено або цілеспрямовано переїхали до Нідерландів і проходять процес адаптації, а також на тих, хто цікавиться урбаністикою, історією європейських міст та нетиповими туристичними маршрутами. Зважаючи на специфіку платформи, ядро нашої аудиторії складають міленіали та представники покоління Z, проте зручність формату приваблює і старші вікові групи.

Формат ведення блогу в соціальній мережі було обрано не випадково. Як зазначає дослідниця І. Мудра, сьогодні соціальні мережі перебрали на себе функції повноцінних мікроблогів. На її думку, ведення такого блогу дає

журналісту можливість вільно висловлювати свої думки та чітко заявляти про власну позицію, не уникаючи суб'єктивізму, адже саме авторський погляд має вирішальне значення. Крім того, перехід журналістів у соціальні мережі зумовлений зручністю сервісу та можливістю моментально побачити реакцію аудиторії на опублікований матеріал [14, с. 79].

Для ефективного просування продукту ми спиралися на дослідження яке визначає роль Instagram у популяризації журналістського контенту. Серед ключових переваг цієї платформи, які ми імплементували в стратегію просування нашого блогу, дослідниця Н. Семен виокремлює такі:

- Оперативність та відсутність цензури: пости не проходять попередню модерацію, що дозволяє миттєво публікувати свіжу інформацію, не чекаючи виходу матеріалу, як це відбувається у традиційних медіа. Крім того, сповіщення про нові дописи одночасно бачать усі підписники.
- Економічна доцільність: створення та ведення акаунту є набагато дешевшим інструментом популяризації, ніж замовлення реклами у класичних медіа, при цьому платформа дозволяє підтримувати високу регулярність подачі контенту протягом дня.
- Глибока аналітика: інструменти мережі дають змогу відстежувати пікові години активності, аналізувати смаки аудиторії за кількістю уподобань та коментарів, а також розуміти, які теми викликають найбільший резонанс.
- Точне таргетування: оскільки Instagram є «розумною соцмережею», що відслідковує кожну дію користувачів, це відкриває широкі можливості для налаштування таргетованої реклами безпосередньо на ту аудиторію, якій буде цікавий наш урбаністичний контент [16, с. 77].

Окрему увагу в процесі просування ми приділили візуальному та структурному оформленню матеріалів. Мультимедійні каруселі виступають найбільш дієвим засобом для дистрибуції візуальних журналістських матеріалів на платформі Instagram. Завдяки креативному синтезу фотографій, відеороликів, тексту та графіки в межах єдиного допису (обсягом до 20 слайдів), цей формат забезпечує оригінальну подачу інформації та дозволяє публікації помітно

виокремитися серед іншого контенту в новинній стрічці [2, с. 40]. Саме глибоке занурення в тему Амстердама та мультимедійне представлення наших репортажів дають змогу читачам отримати максимальну користь від контенту.

Організація взаємодії з аудиторією та просування блогу базуються на принципах, обґрунтованих у дослідженнях З. Гаджук та О. Тараненко. Дослідниці акцентують на тому, що архітектура та наповнення профілю є ключовими факторами успіху медіа в соцмережах. Відповідно до їхніх висновків [6, с. 242-243] ми запровадили такі правила оформлення публікацій:

- Візуальна навігація: ми наносимо короткі заголовки безпосередньо на фото чи кадри відео. Це дозволяє користувачу одразу зрозуміти тему матеріалу (наприклад, трансформація району Bijlmer), просто глянувши на загальну стрічку профілю.
- Текстова лаконічність: описи до постів залишаються змістовними, але максимально лаконічними. Такий збалансований обсяг тексту не перевантажує читача та не відвертає увагу від головного — візуальної складової репортажу.
- Різні типи контенту: у публікаціях формату каруселі ми також додаємо короткі відео без звуку, адже вони допомагають передати атмосферу, створити ефект присутності, зробити взаємодію користувача з контентом більш динамічною та дозволити краще зануритися в поданий матеріал.
- Стимулювання зворотного зв'язку: ми свідомо провокуємо обговорення в коментарях, завершуючи кожну підводку відкритим запитанням до аудиторії.

Отже, дотримання трендів та врахування специфіки платформи Instagram, підкріплене актуальними науковими розробками у сфері цифрової журналістики, дозволило нам не лише створити якісний продукт, але й ефективно наблизити його до цільової аудиторії, реалізувавши просвітницьку функцію нашого блогу.

2.3. Формально-змістові характеристики проєкту

Творчий проєкт до нашої роботи представлений авторським журналістським блогом у соціальній мережі Instagram під назвою «Амстердам очима українки». Змістове наповнення проєкту складається з трьох комплексних візуально-текстових публікацій, виконаних у жанрі урбаністичного та соціокультурного фоторепортажу.

Назва блогу чітко відображає його головну концепцію – дослідження та фіксацію повсякденного життя європейського мегаполіса поза межами звичних туристичних маршрутів через призму особистого сприйняття української журналістки. Кожен допис є окремим завершеним матеріалом, який водночас виступає складником цілісного тематичного циклу про приховану урбаністичну культуру Амстердама.

На основі аналізу специфіки платформи нами було розроблено та впроваджено уніфіковану композиційну структуру для кожної публікації в стрічці блогу:

- Прев'ю (обкладинка допису): перший слайд мультимедійної каруселі, який містить центральний якісний кадр та інтригуючий текстовий заголовок для привернення уваги користувача.
- Основний візуально-мультимедійний ряд (карусель): серія фотографій, які послідовно розгортають сюжет репортажу (наприклад, порівняння архівних та сучасних кадрів або демонстрація різних зон парку).
- Текстовий репортажний супровід: структурована стаття під дописом, яка містить фактологічну базу, авторські спостереження та корисну практичну інформацію.
- Інтерактивний блок зворотного зв'язку: відкрите аналітичне запитання наприкінці тексту, спрямоване на залучення аудиторії до дискусії в коментарях.

Що стосується специфіки підготовки та зйомки матеріалів, увесь контент було створено безпосередньо на локаціях у місті Амстердам (Нідерланди). Процес збору інформації мав чітко виражений польовий характер. Наприклад, під час підготовки матеріалу про район Bijlmer Arena проводилося

спостереження за міським трафіком та фіксація архітектурних контрастів, а для екологічного репортажу про зелені зони міста здійснювався виїзд на кінцеву станцію метро для зйомки інтеграції природи в міську інфраструктуру.

Для точної просторової прив'язки та зручності аудиторії у публікаціях використовувалися спеціальні інструменти соцмережі – геотеги. Зокрема, у пості про відпочинок на природі було додано географічну позначку «Gaasperpark». Це не лише дозволяє читачам миттєво знайти вказане місце на віртуальній карті, але й залучає додаткову локальну аудиторію, яка шукає контент за цим геотегом.

Ще однією важливою формально-змістовою характеристикою проєкту стало використання популярних музичних треків (аудіодоріжок), які були додані до кожного опублікованого допису. Інтеграція трендової музики з бібліотеки Instagram виконує у нашому проєкті дві стратегічні функції. По-перше, аудіосупровід підсилює емоційне сприйняття репортажу, задаючи правильну атмосферу: романтичну та загадкову для допису про фотобудки, або ж розслаблену й спокійну для паркової зони. По-друге, використання актуальних треків є потужним інструментом органічного просування продукту: алгоритми Instagram активніше просувають та рекомендують контент із трендовим звуком ширшій аудиторії, що безпосередньо впливає на збільшення охоплень нашого журналістського блогу.

2.4. Особливості оформлення проєкту

Під час розробки візуальної ідентичності блогу «Амстердам очима українки» ми керувалися специфікою мобільної платформи Instagram, де естетична складова та ергономічність представлення контенту мають вирішальне значення для утримання дефіцитного ресурсу – уваги аудиторії.

Найперше, на що варто звернути увагу, – це архітектура профілю та загальний візуальний стиль сітки публікацій. Для оформлення постів було обрано органічну, мінімалістичну кольорову гаму із превалюванням природних відтінків (синього, глибокого темно-синього, помаранчевого та приглушеного сірого). Кольорові рішення та дизайн шаблонів розроблялися у додатку Canva.

Вони змінюються залежно від емоційного та тематичного настрою конкретного репортажу:

- Для урбаністичного матеріалу про район Bijlmer Arena використано контрастні поєднання яскраво-синього та насиченого помаранчевого кольорів, що підкреслює динаміку міського оновлення.
- Для репортажу про Gaasperpark обрано концепцію текстового мінімалізму на самих зображеннях, що дозволило сфокусувати зір читача на чистій естетиці природи, зелені та води.
- Для публікації про вінтажні фотобудки використано глибокі ретро-відтінки, неонове червоне підсвічування та колажі із чорно-білих фотострічок, що підсилює ефект аналогової романтики.

Важливою особливістю оформлення мультимедійних каруселей стало використання спеціалізованого софту SCRL. Завдяки цій програмі нам вдалося створити ефект безшовного перетікання панорамних фотографій з одного слайда на інший. Це стимулює користувача продовжувати гортати (свайпати) допис, створюючи цілісне візуальне сприйняття без різких композиційних розривів.

Шрифтове оформлення заголовків на прев'ю та плашках обиралося з огляду на високу читабельність із екранів смартфонів. Текстові блоки безпосередньо на кадрах каруселі зведені до мінімуму та подаються у вигляді лаконічних тез (наприклад, «Замість колишньої ізоляції – ідеальна логістика» або «Мультикультуралізм: понад 150 національностей»). Таке маркування дозволяє користувачу миттєво зчитати суть репортажу навіть без увімкнення звуку у відео чи детального читання статті під постом.

Особливу увагу приділено текстовому дизайну описів під публікаціями. Тексти структуровані за допомогою абзацних відступів, маркованих списків та тематичних емодзі, які виконують роль візуальних маркерів. Завдяки ретельному відбору інформації, тексти залишаються лаконічними, змістовними та вільними від зайвого формалізму, що забезпечує комфортне та захоплююче спілкування з аудиторією в цифровому середовищі. Такий підхід зумовлений специфікою споживання інформації з екранів смартфонів, де суцільні текстові масиви

швидко втомлюють читача і знижують концентрацію його уваги. Крім того, невід'ємним елементом кожного опису є органічно вплетені відкриті запитання та релевантні хештеги, які стимулюють дискусію в коментарях і сприяють розширенню органічних охоплень блогу.

2.5. Технічні і програмні засоби

У процесі реалізації творчого проєкту ми орієнтувалися на мобільність та оперативність, що є ключовими вимогами для створення журналістського контенту в соціальній мережі Instagram. Відтак, створення візуальних матеріалів та їхня подальша постобробка повністю здійснювалися з використанням мобільних пристроїв.

Апаратне забезпечення:

- Смартфон: Усі фотографії та відеоматеріали були відзняті на камеру мобільного телефону. Такий вибір техніки є цілком виправданим: це дозволило зберегти ефект присутності, документальності та динаміки міського життя, а також не привертати зайвої уваги під час зйомок нетуристичних, локальних районів Амстердама.
- Компактний штатив: Використовувався як допоміжне обладнання для зйомки коротких відеороликів, панорамних кадрів (зокрема у парку Гаспердам) та забезпечення стабілізації зображення під час фіксації міського трафіку.

Вибір програм для обробки фото був зумовлений їхньою доступністю на смартфоні. Оскільки Instagram – це мобільно-орієнтована платформа, робота в мобільних додатках чудово і лаконічно вписується у специфіку ведення мікроблогу. Це дозволяє здійснювати весь цикл виробництва контенту «на ходу» — від зйомки до публікації.

Для реалізації проєкту було використано таке програмне забезпечення:

- Photoshop Express: Мобільний додаток від Adobe використовувався для базової та художньої обробки фотографій. У ньому здійснювалася кольорокорекція, налаштування експозиції, контрасту та кадрування. Це

дозволило підкреслити візуальні контрасти міста та передати його справжню атмосферу, зберігаючи при цьому природність кадрів.

- Canva: Застосунок слугував основним інструментом для графічного оформлення матеріалів. Саме у Canva розроблялися візуально привабливі прев'ю (обкладинки) для постів, фотоколажі, а також створювалися лаконічні текстові заголовки, які накладалися безпосередньо на фото. Це забезпечило єдиний стиль профілю та зручну візуальну навігацію для читачів.
- SCRL: Спеціалізована програма, яка стала незамінним інструментом для роботи з мультимедійними каруселями. Додаток використовувався для зручного планування дописів: завдяки SCRL ми мали змогу попередньо переглянути, як саме фотографії перетікатимуть одна в одну, та перевірити цілісність візуальної композиції каруселі ще до моменту її публікації в Instagram.

Загалом, обраний набір технічних і програмних засобів довів свою ефективність. Він не потребує прив'язки до стаціонарного комп'ютера, дозволяє оперативно працювати з відзнятим матеріалом та створювати якісний візуальний продукт безпосередньо з місця подій, що ідеально відповідає концепції нашого сучасного урбаністичного блогу.

2.6. Зв'язок із творчим доробком (портфоліо)

Як зазначалося у попередніх підрозділах, тематика творчого проєкту до нашої кваліфікаційної роботи пов'язана з урбаністичним розвитком та соціокультурними змінами європейського міста через призму візуальної журналістики. Проте протягом навчання в університеті, при проходженні практик та роботи в інтернет-медіа мною було створено низку інших матеріалів, які також демонструють здатність працювати з різними темами, форматами та інструментами збору інформації.

Зокрема, під час навчання на другому курсі я активно співпрацювала із Запорізькою обласною організацією Національної спілки журналістів України (НСЖУ), створюючи інформаційні матеріали на суспільно-важливі та професійні теми. Цей досвід допоміг мені опанувати навички репортажної

роботи та написання новинних текстів, що в подальшому знадобилося для створення якісних текстів у нашому Instagram-блозі.

Серед матеріалів мого портфоліо можна виокремити такі публікації:

1. «Червонохрестівці вчили запорізьких журналістів надавати першу домедичну допомогу в екстремальних умовах» (12 березня 2024 р.). Репортажний матеріал про тренінг для медійників, опублікований на офіційному сайті НСЖУ та адаптований для соціальної мережі Facebook.

2. «Треба працювати швидко, встигати бачити і оцінювати картинку: військові журналісти у Запоріжжі розповіли медійникам про особливості своєї роботи» (19 березня 2024 р.). У цій публікації для сайту НСЖУ висвітлено специфіку роботи воєнкорів. Отримані під час створення цього матеріалу знання про те, як «швидко бачити і оцінювати картинку», стали мені у пригоді під час польових зйомок урбаністичних фоторепортажів в Амстердамі, де також важливо миттєво фіксувати динаміку міста.

3. «Хакери використовують людську довіру як інструмент для маніпуляцій: у Запоріжжі журналісти отримали поради щодо кібербезпеки» (21 березня 2024 р.). Інформаційний матеріал, що стосується цифрової безпеки та медіаграмотності, розміщений на сайті НСЖУ.

4. Новинне повідомлення «Запорізька обласна організація НСЖУ підписала меморандум про співпрацю з Запорізькою обласною радою профспілок» (21 березня 2024 р.), опубліковане на сторінці Центру журналістської солідарності у Facebook.

Отже, мій попередній творчий доробок, хоч і відрізняється за тематикою від поточного кваліфікаційного проєкту, став важливою базою для розвитку моїх журналістських навичок: вміння збирати факти, структурувати текст, працювати з різними платформами (від сайтів до соціальних мереж) та створювати контент, що відповідає запитам аудиторії. Ці та інші матеріали мого портфоліо можна переглянути у відповідному додатку.

У підсумку до другого розділу зазначимо, що в рамках нашої кваліфікаційної роботи нам вдалося успішно розробити концепцію та

реалізувати журналістський Instagram-блог «Амстердам очима українки». Це повноцінний медійний продукт, який поєднує в собі елементи класичного репортажу, урбаністичного дослідження та сучасного візуального сторителінгу.

ВИСНОВКИ

Сучасні журналістські матеріали дедалі частіше трансформуються під впливом цифровізації, переходячи від традиційних друкованих платформ до мультимедійних онлайн-ресурсів, серед яких важливе місце посідають соціальні мережі. У цифрову добу спостерігається тенденція до зниження інтересу до тривалого читання текстів, натомість користувачі все частіше надають перевагу інформації, представленій у візуальній формі. Одним із найбільш дієвих та затребуваних інструментів комунікації у цьому середовищі залишається фоторепортаж, який поєднує документальну точність фактів із високою емоційною насиченістю та здатністю занурювати аудиторію в атмосферу подій.

Відтак, у нашій кваліфікаційній роботі ми дослідили теоретичні засади дослідження фоторепортажної журналістики, проаналізувавши її еволюцію від декоративного елемента друкованих видань до самостійного соціокомунікаційного явища. Опрацювавши наукову літературу, ми дали характеристику фоторепортажу як жанру, що має чітко виражені ознаки хронологічності, об’єктивності та наративності, а також виокремили його ключові функції, зокрема інформаційну, репрезентативну та естетичну. Ми довели, що в епоху нових медіа традиційні засоби масової інформації адаптуються до цифрового середовища, змінюючи особливості своєї підготовки відповідно до вимог нових платформ, стилістики та обсягу подачі контенту.

Зазначимо, що у теоретичному розділі значну увагу було приділено викликам, з якими стикається сучасна фотожурналістика в цифрову добу. Ми розглянули феномен громадянської журналістики, коли очевидці подій зі смартфонами конкурують із професійними фотографами за оперативністю, що нерідко призводить до появи шаблонних зображень та зміщення фокуса професійної фотожурналістики на створення якісного та змістовного візуального контенту. Крім того, було проаналізовано загрози для довіри до візуального контенту через стрімкий розвиток генеративних моделей штучного інтелекту,

що актуалізує потребу у впровадженні надійних технологій верифікації та дотриманні професійних і етичних стандартів.

Творчий проєкт, створений у рамках підготовки нашої кваліфікаційної роботи, – це авторський журналістський блог у соціальній мережі Instagram під юзернеймом amsterdam.eyes.ua (назва програми – «Амстердам очима українки»). Його змістове наповнення складається із серії комплексних соціокультурних та урбаністичних фоторепортажів, які розкривають маловідомі локації столиці Нідерландів за межами традиційних туристичних маршрутів. Цей проєкт є надзвичайно актуальним у сучасних реаліях, оскільки він спрямований на формування кроскультурної компетентності українців, які інтегруються у європейське суспільство, та допомагає їм глибше пізнати іншу культуру через нетуристичний історико-культурний контекст. У репортажах розкрито такі важливі теми, як ревіталізація району Bijlmer Arena, екологічний баланс парку Gaasperpark та феномен культури аналогових фотобудок.

Зазначимо, що просування та дистрибуція контенту блогу здійснювалися з урахуванням специфіки обраної платформи Instagram, яка вимагає ергономічності та утримання фокуса уваги аудиторії. Основним форматом подачі матеріалів стали мультимедійні каруселі, що об'єднують фотографії, короткі відео без звуку для передачі атмосфери, лаконічний текстовий супровід та інтерактивні блоки для стимулювання зворотного зв'язку. У процесі оформлення проєкту було використано спеціалізований софт SCRL для безшовного перетікання панорамних фото, шаблони Canva для розробки мінімалістичної кольорової гами, а також Photoshop Express для якісної мобільної кольорокорекції. Для точної просторової прив'язки та залучення аудиторії до публікацій додавалися геотеги (зокрема, «Gaasperpark») та актуальні музичні треки. Весь цикл виробництва контенту виконувався «на ходу» за допомогою мобільних пристроїв та компактного штатива, що забезпечило високу мобільність та оперативність.

Варто додати, що тематика та практичні навички реалізації творчого проєкту тісно пов'язані з моїм попереднім професійним доробком. Протягом

навчання на другому курсі я активно співпрацювала із Запорізькою обласною організацією Національної спілки журналістів України (НСЖУ), створюючи інформаційні та репортажні матеріали. Отриманий тоді досвід допоміг мені опанувати вміння швидко оцінювати візуальну картинку, оперативно збирати факти та структурувати тексти, що безпосередньо дало змогу реалізувати якісний, змістовний та цілісний випуск кваліфікаційного проєкту в сучасному цифровому середовищі.

У підсумку до другого розділу зазначимо, що в рамках нашої кваліфікаційної роботи нам вдалося успішно розробити концепцію та реалізувати журналістський Instagram-блог «Амстердам очима українки». Це повноцінний медійний продукт, який поєднує в собі елементи класичного репортажу, урбаністичного дослідження та сучасного візуального сторителінгу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Анікіна І., Гембарук О. Фотожурналістика : навч.-метод. посіб. Умань : Візаві, 2025. 190 с.

2. Бакаєвич Я. Журналістика рішень у нових медіа: специфіка контенту та способів просування. 2024. *Образ*. №46. С. 40–60.

3. Балаклицький М. Зображальна журналістика : навч.-метод. посіб. для студентів зі спеціальності «Журналістика». Харків : ХНУ ім. В.Н.Каразіна, 2019. 84 с.

4. Безотосна Ю. Фотографія як виражальний засіб журнальних інтернет-видань. *Вісник Львівського національного університету ім. Івана Франка*. *Серія "Журналістика"*. 2013. № 38. С. 432–438.

5. Беньямін В. Мистецький твір у добу своєї технічної відтворюваності. Вибране / пер. з нім. Ю. Рибачук, Н. Лозинська. Львів : Літопис, 2002. С. 53–97.

6. Гаджук З., Тараненко О. Засади ефективної контент-стратегії медіа в соціальній мережі INSTAGRAM. *Прикладні інформаційні технології*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (29 квітня 2020 р.). Вінниця, 2020. С. 241–243.

7. Герасименко О., Соловйова А. Еволюція репортажу в цифрову епоху: трансформація формату і способів подачі. *Журналістика*: матеріали XXII Міжнародної наукової конференції «Ольвійський ФОРУМ – 2025: стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі» (16–22 червня 2025 р.). Миколаїв, 2025. № 1. С. 23–26.

8. Гресько О. Візуальна комунікація як основа масово-інформаційної діяльності XXI століття. *Держава та регіони*. *Серія: Соціальні комунікації.* 2015. № 1. С. 4–8.

9. Дарованець К. Популяризація культури в цифрову епоху: між просвітництвом і доступністю. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. 2024. № 48. С. 389–393.

10. Іванюха Т., Тупіков М. Функції фотоілюстрації у сучасних молодіжних виданнях. *Молодий вчений*. 2016. № 12. С. 190–192.

11. Литвинська С., Герасимович В., Герасимович М. Журналістика в епоху цифровізації: трансформація форматів і стилів. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. *Серія : Філологія. Журналістика*. 2025. № 5. С. 238–244.

12. Максимович М. Сучасна фотожурналістика: проблеми, виклики, перспективи. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. *Серія : Журналістські науки*. 2019. № 3. С. 29–36.

13. Москвич О. Становлення філософського дискурсу фотографії. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університет імені Лесі Українки*. *Серія : Філософські науки.* 2016. № 9. С. 89–94.

14. Мудра І. Класифікація журналістських блогів. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. *Серія : Журналістські науки*. 2019. № 3. С. 76–80.

15. Поліщук, Л., Швець, І., Кузьменко, Т. Історико-культурний контент івентів як інструмент формування культурної компетентності. *Питання культурології.* 2026. №47. С. 101–115.

16. Семен Н. Роль соціальної мережі Instagram у популяризації журналістського контенту. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. *Серія : Журналістські науки*. 2022. №1. С. 74–79.

17. Табінський Я. Фотографія у системі нових медій. *Вісник Львівського університету*. *Серія : Журналістика*. 2013. № 37. С. 326–333.

18. Табінський Я. Трансформація жанрів у фотожурналістиці: теоретичний та генологічний аспекти. *Вісник Львівського університету*. *Серія : Журналістика.* 2020. № 47. С. 77–87.

19. Шевченко В. Особливості застосування та функціональність зображальної мови в друкованих медіа. Літературний Тернопіль. *Медіапростір :* збірник наукових статей із соціальних комунікацій. 2014. № 6. С. 15–20.

20. Шевченко В. Форми візуалізації в сучасному журналі : монографія. Київ : Паливода А.В, 2013. 340 с.

21. Banshal S., Verma M., Yuvaraj M. Quantifying global digital journalism research: a bibliometric landscape. *Library Hi Tech*. 2022. №40. С. 1337–1358.

22. Flusser V. Towards a Philosophy of Photography. London : Reaktion Books. 2000. 94 с.

23. Wilser, J. Content Credentials: the 200 Best Inventions of 2024. *TIME*. URL: https://time.com/7094554/content-credentials (дата звернення 05.06.2026).

24. Eyewitness Photojournalism Grant by Diversify Photo and the Pulitzer Center. *Pulitzer Center*. URL: https://surli.cc/flfokt (дата звернення 05.06.2026).

25. Seeing is no longer believing: Artificial Intelligence's impact on photojournalism. *John S. Knight Journalism Fellowships*. URL: https://surl.lu/cksirg (дата звернення 05.06.2026).

26. The Grant – The Ian Parry Photojournalism Grant. *The Ian Parry Photojournalism Grant*. URL: https://surl.li/woissy (дата звернення 05.06.2026).

ДОДАТОК А
СПИСОК МАТЕРІАЛІВ ПОРТФОЛІО

А.1. Творчий проєкт до кваліфікаційної роботи

1. Фоторепортаж. Білмер: від бетонного гетто до найдинамічнішого району Амстердама | Урбаністична трансформація. Instagram-блог «Амстердам очима українки» (amsterdam.eyes.ua). 14.06.2026. URL: https://www.instagram.com/p/DZkNlfLjYk1/?igsh=YWxwMWE1OTNqbW90

2. Фоторепортаж. Де провести ідеальний вихідний в Амстердамі? | Оаза спокою Gaasperpark. Instagram-блог «Амстердам очима українки» (amsterdam.eyes.ua). 14.06.2026. URL: https://www.instagram.com/p/DZkRbQ8Dc_J/?igsh=MTZwbmg3MmwyYjF3MQ==.

3. Фоторепортаж. Публікація 3. Аналогова романтика в цифровому місті | Феномен вінтажних фотобудок. Instagram-блог «Амстердам очима українки» (amsterdam.eyes.ua). 14.06.2026. URL: https://www.instagram.com/p/DZlFakyjSn2/?igsh=MTBndTk2MXJ3Mnc4ZQ==.

А.2. Інтернет-матеріали

1. “Маленький Париж” міста Запоріжжя: легендарне кафе, в якому панував дух протесту та свободи. URL: https://surl.li/wurlpm.

2. Український гурт “corn wave” випустив новий альбом “elephant entertainment”. URL: https://surl.lt/caxtuf.

3. В Запоріжжі з’явився стритарт, присвячений музиканту Андрію Лободі. URL: https://surl.li/xhpmsv.

4. Червонохрестівці вчили запорізьких журналістів надавати першу домедичну допомогу в екстремальних умовах. URL: https://surl.li/layrlq.

5. Треба працювати швидко, встигати бачити і оцінювати картинку: військові журналісти у Запоріжжі розповіли медійникам про особливості своєї роботи. URL: https://surl.li/zxyzjm.

6. Хакери використовують людську довіру як інструмент для маніпуляцій: у Запоріжжі журналісти отримали поради щодо кібербезпеки. URL: https://surl.li/atfnek.

7. Запорізька обласна організація Національної спілки України підписала меморандум про співпрацю з Запорізькою обласною радою профспілок. URL: https://surl.li/itdudh.

8. Як українці можуть підтримати енергосистему України: практичні поради. URL: https://surli.cc/thblrw.

ДОДАТОК Б
ІЛЮСТРАТИВНИЙ МАТЕРІАЛ

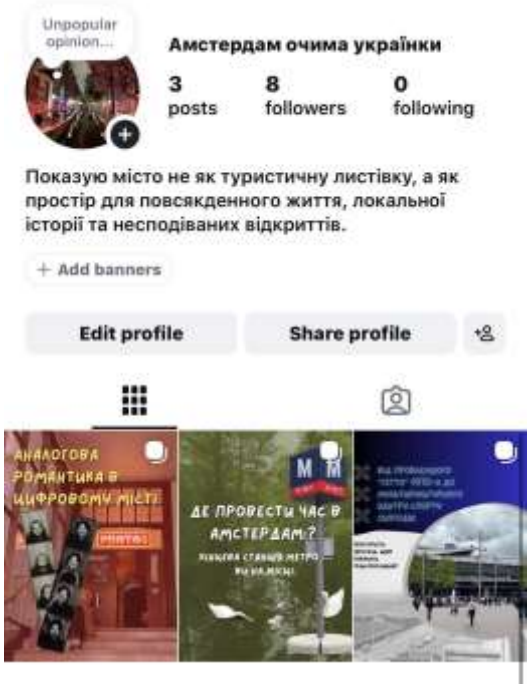

Рисунок Б.1 – Зовнішній вигляд головної сторінки Instagram-блогу «Амстердам очима українки».

Рисунок Б.2 – Дизайн обкладинки для мультимедійної каруселі.

Рисунок Б.3 – Приклад оформлення публікації з використанням геотегу.

Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти

Я, Матковська Юлія Володимирівна, студент(ка) 4 курсу, денної форми навчання, факультету журналістики, спеціальність 061 журналістика, адреса електронної пошти umatkovska11@gmail.com,

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Фоторепортажна журналістика в цифрову добу» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлений/ознайомлена;
- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;
- згоден/згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата_____Підпис_____ПІБ (студент) Матковська Ю.В.

Дата_____ Підпис_____ ПІБ (керівник проєкту) Сіріньок-Долгарьова К. Г.

ABSTRACT

The Bachelor's paper is devoted to the analysis of the features of photo reportage journalism in the digital age and its potential for visual storytelling on social media platforms.

The object of the research is three complex multimedia photo reportages on urban and socio-cultural themes, published on the specially created Instagram blog «amsterdam.eyes.ua».

The subject of the research is the specific features of photo reportage journalism in the digital age, including the transformation of the genre under the influence of new media, the use of the Instagram platform for visual content distribution, and the formation of cross-cultural competence through visual communication.

The purpose of the work is to create an author's journalistic blog on Instagram – a cycle of multimedia photo reportages illustrating the historical, cultural, and urban features of Amsterdam.

To achieve this goal, the following tasks were set and completed:

1) to review academic literature and theoretical materials related to the history and development of visual journalism;

2) to define and characterize the features of photo reportage as a journalistic genre;

3) to investigate the transformation of photo reportage journalism in the digital age under the influence of new media and technologies;

4) to analyse the specifics of the target audience and the promotion of visual journalistic content on the Instagram platform;

5) to develop the concept and create the creative project – a series of photo reportages on the Instagram social network.

Formal and content characteristics of the project. The creative project is represented by an author's journalistic blog on Instagram titled «Amsterdam through the eyes of a Ukrainian». The content consists of three comprehensive visual-textual publications executed in the genre of urban and socio-cultural photo reportage. The

project explores the everyday life of a European metropolis beyond the usual tourist routes through the personal perspective of a Ukrainian journalist, utilizing multimedia carousels, concise structured texts, and interactive elements.

Keywords: photo reportage, visual journalism, digital media, Instagram blog, multimedia carousel, visual storytelling, urbanism, cross-cultural competence.